
Strateginen sopimus 2018, sivistystoimiala

1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Sivistystoimialan tavoitteena on järjestää korkeatasoisia ja laadukkaita kasvatus- ja opetuspalveluja, jotka johtavat aktiiviseksi yhteiskunnan jäseniksi. Henkilöstö on laadukkaan kasvatuksen lähtökohta, joten henkilöstön osaamiseen kohdennetaan resursseja.

Varhaiskasvatusta järjestetään kaupungin omissa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimena varhaiskasvatustoimintana. Kaupungin ohjaamaa ja valvomaan yksityistä varhaiskasvatusta hankitaan pääsääntöisesti palvelusetelillä. Yksityiset palveluntuottajat tuottavat päiväkotihoidon, ryhmäperhepäivähoitoa, perhepäivähoitoa sekä leikkitoimintaa. Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa ja kouluissa. Esiopetusta ostetaan myös yksityisiltä palveluntuottajilta.

Perusopetusta järjestetään perusopetuslain ja opetussuunnitelman mukaisesti oppivelvollisille. Turun kaupungissa on erikoisluokkatuomintaa mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa. Kaupungin koulujen lisäksi Turussa perusopetusta tarjoavat myös Turun normaalikoulu sekä Turun Steiner-koulu.

Lukiokoulutusta järjestetään lukiolain ja opetussuunnitelman mukaisesti. Lukiokoulutusta annetaan suomenkielisenä Turun kaupungin kuudessa päivälukiassa sekä Turun iltalukiassa, ruotsinkielisenä Katedralskolan i Åbossa ja englanninkielisenä Turun kansainvälisessä koulussa. Kaupungin lukioiden lisäksi Turussa lukiokoulutusta tarjoavat myös Turun normaalkoulun lukio sekä Turun Steiner-koulun lukio. Erityinen koulutustehtävä Turun lukioilla on Kerttulin lukiossa (urheilu- ja ICT-linjat), Puolalanmäen lukiossa (musiikki), Turun klassillisessa lukiossa (ilmaisulinja) ja Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukiossa (meri- ja luonnontiede-linjat) sekä lisäksi Turun Normaalikoulussa (IB-linja).

Ammatillista koulutusta tarjotaan suomeksi ja ruotsiksi ammatillisen koulutuksen lain ja ammatillisten perustutkintojen perusteiden mukaisena tutkintoon johtavana koulutuksena Turun ammatti-instituutissa. Ammatillisten perustutkintojen lisäksi tarjotaan valmistavaa ja valmentavaa koulutusta. Oppisopimuskoulutusta tarjotaan Turun oppisopimustoimistossa. Oppisopimuskoulutus toteutetaan henkilökohtaisen opetussuunnitelman perustalta, joka perustuu koulutuskohtaisiin opetussuunnitelmiin.

Turun työväenopistoissa tarjotaan vapaan sivistystyön lain mukaisesti opetusta Turun suomenkielisessä työväenopistossa sekä suomen että muilla kielillä ja Åbo svenska arbetarinstitutissa ruotsinkielellä.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (kh)

Perusopetusta rahoittavan peruspalvelujen valtionosuuksien leikkaaminen, erillisavustusten väheneminen ja toisen asteen yksikköhintojen aleneminen ovat heikentäneet Turun kaupungin taloudellista tilannetta. Talouden tasapainotus edellyttää myös sivistystoimialalla toimintojen sopeuttamista. Taloudellisten resurssien riittävyden ja kohdentamisen lisäksi haasteina sivistystoimialan palveluja järjestettäessä ovat kaupunginosien eriarvoistuminen ja väestörakenteen muutos.

Kaupungin asukasluku kasvaa noin 1800 asukkaalla vuodessa. Tämä lisää myös sivistystoimialan palveluiden kysyntää. Myös muun kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien määrä on edelleen nopeassa kasvussa. Työperäinen maahanmuutto kasvattaa Turun kansainvälisen koulun kysyntää.

Sopimuskauden merkittävimmät uudisrakennushankkeet ovat Syvälahden ja Yli-Maarian monitoimitalot, joista ensin mainittu valmistuu elokuussa 2018 ja jälkimmäinen joulukuussa 2018. Oppilaitoksia ja päiväkoteja peruskorjataan laajasti. Vuoden 2017 merkittävin peruskorjauskohde on Puolalan koulu.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat lainsäädäntö ja valtakunnallinen ohjeistus sekä kuntien omat ohjausasiakirjat. Kaupunginhallitus

päätti 18.4.2016 § 154, ettei subjektiivista oikeutta rajata tai ryhmäkokoja kasvateta. Varhaiskasvatussuunnitelmasta on tullut normiasiakirja 1.8.2017 oppilaitosten opetussuunnitelmien taapaa. Lainsäädäntö, kaupungin omat tavoitteet ja palvelujen kysynnän kasvu antavat reunaehdot varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämiselle ja kehittämiselle.

Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista tuli voimaan 1.3.2017. Laajaa julkista keskustelua on synnyttänyt siirtyminen kokonaan tai osittain maksuttomaan varhaiskasvatukseen. Tässä sopimuksessa ei ole otettu huomioon maksuttomuuden toteutumista milteen osin.

Perusopetuksessa oppilasmäärät ovat kääntyneet kasvuun. Sekä varhaiskasvatukseen että perusopetuksen osalta palvelujen kysynnän kasvun taustalla on kaupungin asukasluvun merkittävä kasvu sekä varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvu.

Hallitusohjelmassa panostetaan digitalisointiin kuitenkin voimakkaasti ja tarkoitukseen on luvattu 300 miljoonaa euroa valtakunnallisesti. Sivistystoimiala on hankkinut uudet päätelaitteet vuosiluokille 4 ja 7 vuoden 2017 aikana. Laitteet tulevat oppilaille henkilökohtaisiksi kolmen vuoden käyttöajalla. Siten kaikilla 4.-9. -luokkalaisilla on päätelaite 1.8.2019 lukien. Varhaiskasvatuksessaakin digitalisaatioon tulisi panostaa, vaikka siihen ei toistaiseksi ole luvattu valtakunnallista rahoitusta.

Ammatillisen koulutuksen reformi poistaa vuonna 2018 jaottelun nuorten ja aikuisten ammatilliseen koulutukseen, jonka jälkeen ammatillinen koulutus muodostaa yhden kokonaisuuden.

Nuorisotakuu edellyttää, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu- opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. Sivistystoimiala huolehtii osaltaan koulutustakuun toteuttamisesta siten, että kaikille opinhaluisille voidaan tarjota opiskelupaikka.

Aikuisten perusopetus ollaan siirtämässä lukiokoulutuksen palvelualueelta ammatillisen koulutuksen palvelualueelle. Aikuisten perusopetuksen toimintamalli uudistetaan valtakunnallisesti vuoden 2018 aikana.

Osaavan työvoiman kysyntä on kasvamassa merkittävästi Varsinais-Suomessa. Ammatillinen koulutuksen tulee tehokkaasti vastata tähän kysyntä tarpeeseen.

Maakuntauudistukseen liittyen on linjattu, että perusopetuslainmukainen aamu- ja iltapäivätoiminta siirtyy sivistystoimialalle myös siltä osin kun se on ollut hyvinvointitoimialan järjestämää. Lisäksi koulupsykologitoiminta on siirtymässä hyvinvointitoimialalta sivistystoimialalle. Lisäksi sivistystoimialan uimaopetus ja koululiikunnanohjaus ovat siirtymässä vapaa-aikatoimialalle.

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Kehittämistyön keskiössä ovat nuorisotakuun toteuttaminen erityisesti koulutustakuun osalta, osallisuus ja koulutuksellinen tasa-arvo, vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin osaamisen kehittäminen sekä hyvinvoinnin lisääminen. Kehittämistyössä tehdään tiivistä yhteistyötä kaupunkitasolla, seudullisesti, maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin.

Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen pyritään siirtämällä toiminnan painopistettä entistä enemmän aikuisten kouluttamisen suuntaan.

Erityisesti oppilaitoksissa terveyden edistämisen painopiste on kansallisen kärkihankkeen eli Liikkuva Koulu-projektin toteuttamisessa yhdessä vapaa-aikatoimialan kanssa. Lisäksi kehitetään päiväkotien ja oppilaitosten kalusteita uusien oppimisympäristöjen ja paremman ergonomian edellyttämällä tavalla. Päiväkotien ja oppilaitosten tarjottavia aterioita viedään entistä terveellisempään suuntaan.

Yksinäisyyden vähentämisessä korostetaan edelleen kiusaamisen vastaista toimintaa ja toisaalta

turkulaistumisen edistämistä. Lisäksi koulutuksen nivelvaiheissa pyritään tehokkaampaan ryhmittämiseen.

Vanhemmuuden tukeminen on sivistystoimialan perustoimintaa kaikilla palvelualueilla.

Toisen asteen koulutuksen vetovoimaa ja laatua kehitetään sekä läpäisyastetta pyritään edelleen vahvistamaan puuttumalla keskeyttämisen syihin ja tukemalla valmistumista sekä kehittämällä pedagogiikkaa. Ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuutta ja työelämälähtöisyyttä vahvistetaan entisestään sekä mahdollistetaan yksilölliset opinnot.

Opettajien pedagogista osaamista, tieto- ja viestintätekniikan valmiuksia ja työelämäyhteyksiä vahvistetaan. Oppimisympäristöjä arvioidaan ja niitä kehitetään ottamalla huomioon opetuksen ja varhaiskasvatuksen digitalisaation mukana tuomat uudistukset sekä opetussuunnitelmien mukainen toimintakulttuurin kehittäminen.

Perusopetuksen ja lukioiden palveluverkko on toimiva. Em. palveluiden koulurakennuksista osa on peruskorjauksen tarpeessa. Varhaiskasvatuksen palveluverkko on muotoutunut aikanaan ilman kokonaissuunnitelmaa. Rakennukset ovat tyydyttävässä kunnossa ja palveluverkko vaatii tarkastelua useissa kaupunginosissa. Myös ammatillisen

koulutuksen käytössä olevat rakennukset ovat peruskorjauksen tarpeessa vuoteen 2030 mennessä. Ennen peruskorjauksiin ryhtymistä tulisi selvittää yksiköiden määrän vähentämistä ja oppimisympäristöihin tehtäviä muutoksia.

Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja tasa-arvoisuutta vahvistetaan.

Valtionosuuteen oikeuttavat ammatillisen koulutuksen aloituspaikat paikat pidetään käytössä talousarvion sallimissa rajoissa.

Sivistystoimiala on aktiivisesti mukana tiedolla johtamisen kehittämishankkeissa, jolla pyritään saamaan tietoa eri järjestelmistä aiempaa nopeammin ja tehokkaammin.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvioesityksessä ei ole voitu varautua toimintoihin, joiden osalta puuttuvat valtion päätökset ja joiden rahoittamiseen on saatavissa valtionosuuksia. Tällä sopimuksella kaupunginvaltuuston on sitouduttava talousarviovarauksiin, joiden toteutuminen edellyttää lisätalousarviota ja muulla tavoin huomioon ottamista, jos valtio tekee näiden rahoittamiseksi positiiviset päätökset.

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kh)

	TOT 2016	TA 2017 yhteensä	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Kasvatus- ja opetuslautakunta							
Toimintatulot	29.124.486	27.019.595	22.174.708		22.098.595	22.627.463	22.943.971
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	318.455.755	312.196.310	321.238.538		315.552.595	323.104.463	327.623.971
Toimintakate	-289.331.269	-285.176.715	-299.063.830		-293.454.000	-300.477.000	-304.680.000
Muutos-%		-1,4 %	4,9 %		-1,9 %	2,4 %	1,4 %
Investointikulut	-1.616.561	-1.815.000	-4.110.500		-940.000	-1.005.000	-825.000
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-1.616561	-1.815.000	-4.110.500		-940.000	-1.005.000	-825.000
Muutos-%		12,3 %	126,5 %		-77,1 %	6,9 %	-17,9 %

Lisätietoa toimialalle kohdistuvista tilainvestoinneista (vrt. tilapalvelujen investointiohjelma):

TILAINVESTOINNIT SIVISTYSTOIMIALA

KIINTEISTÖLIIKELAITOKSEN TILAPALVELUIDEN INVESTOINTIOHJELMA	Hyväksytty kustannusarvio	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	Valmistusvuositaavoite
Pallivahan koulun peruskorjauksen loppuosa	3 462 000	500 000	1 009 000			2018
Luostarivuoren koulun peruskorjauksen loppuosa	1 383 000	350 000				2017
Puopellon koulun peruskorjauksen loppuosa	4 398 000	1 450 000				2017
Katedralskolan (peruskorjaus)	10 413 000	1 900 000	700 000			2017
Puolalan koulu (peruskorjaus)	13 100 000	300 000	6 400 000	5 400 000	1 000 000	2019
Pansion koulu (peruskorjaus)	n/a		40 000			2022
Kakskerran koulu (uudisrakennus)	n/a			40 000		2024

TASEEN ULKOPUOLISET KOHTEET	Hyväksytty kustannusarvio	Valmistusvuositaavoite
Syvälahden koulu	26 000 000	2017
Yli-Maarian koulu ja päiväkotiki	22 000 000	2018
Raunistulan päiväkotiki	4 400 000	2016
Tallimäen kentän päiväkotiki	5 000 000	2017
Turun Suomalainen Yhteiskoulu	9 713 000	2018

VALMISTELUSSA OLEVAT KOHTEET	Valmistusvuositaavoite
Viinamäen kadun päiväkodin peruskorjaus	2018
Niitunniskantien päiväkodin peruskorjaus	2019
Talinkorventien päiväkodin peruskorjaus	2021
Piinokankadun päiväkodin peruskorjaus	2021
Varissuon koulu (peruskorjaus)	2022
Runosmäen monitoimitalo (varhaiskasvatus, nuoriso ja kirjasto)	2021
Ruiskatu 8 (ammatti-instituutti)	2019
Juhana Herttuan koulutalo (peruskorjaus)	2021
Jäkärälän päivähoitotilat	2016
Samppalinnan koulu	2021
Ammatti-instituutin tilaratkaisut (Juhannuskukkula, Aninkainen, logistiikkakoulutus)	2017 laaditaan selvitys toisen asteen koulutustiloista

---

2.2 Määrärahat palvelualueittain (kh)

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Yhteiset toiminnot	4.190	-46.773	-42.584
Yhteinen hallinto	407	-7.308	-6.900
Varhaiskasvatus	5.196	-64.545	-59.349
Perusopetus	6.019	-115.120	-109.102
Ruotsinkielinen kasvatus ja opetus	2.279	-16.010	-13.731
Lukiokoulutus	1.228	-25.000	-23.772
Ammatillinen koulutus	2.856	-46.482	-43.627
Aikuiskoulutus			

2.3 Muutokset (kv)

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, Kasvatus- ja opetuslautakunta	2017	2018	2019	2020

Kaupunginhallitus

-

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kasvatus- ja opetuslautakunta	2017	2018	2019	2020

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Kasvatus- ja opetuslautakunta	2017	2018	2019	2020
Kasvatus- ja opetuslautakunta 20.9.2017	9.745			

3.1 Työvoiman käyttö (kv)

	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilötyövuodet (htv)	3669,0	3 670***	3704,6		3709,6	3716	3731
Palkat ja palkkiot	139 943 066	137 125 641	139 982 269		137 203 122	140 486 695	142 451 789

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tilat yhteensä (m ²)	321 913	320 353	325 772		328 800	328 942	329 164
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	321 913	320 353	325 772		328 800	328 942	329 164
Muut tilat (m)							
Alueet yhteensä (ha)							
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	50 600 254	51 257 699	51 801 656		53 966 498	54 518 947	54 714 739

Lisätietoja:

TAE 2018 luvut perustuvat 16.3.2017 hetken ennusteeseen vuoden 2018 tila- ja vuokramääristä. Tämän lisäksi TAE 2018 lukuun ovat vaikuttaneet seuraavat kohteet: Yli-Maarian koulu ja päiväkotit 1/2019 alkaen.

Arviot vuosien TS 2019-2021 tila- ja vuokramääristä pohjautuvat TAE 2018-lukuun sekä olettamukseen, että seuraavat tilahankkeet toteutuvat:

TS 2019:

Luopuminen 3/2019 Moisio koulun lisärakennuksesta ja Tommilankadun tiloista.

Puolalan koulun peruskorjauksen valmistuminen 8/2019 ja luopuminen Sepänkatu 2 väistötiloista.

Rauninaukion päiväkodin korvaava tila ("Kastun päiväkotit") 1/2019 alkaen, luopuminen Paltankadun päiväkodista jo 7/2017.

Sofiankadun päiväkodin korvaava tila (Tallimäen kenttä) 8/2018 alkaen, samalla luopuminen Sofiankadun päiväkodista.

Katedralskolanin liikuntasalin peruskorjauksen valmistuminen 8/2019.

TS 2020:

Viinamäenkadun päiväkodin uudisrakentaminen 1/2020 ja samalla luopuminen Lanantien esiopetustiloista.

TS 2021:

Niitunniskantien päiväkodin peruskorjaus 1/2021 (väistötilakulut eivät vielä tiedossa).

Huom! Wäinö Aaltosen koulu, Ylikylän koulutalon vuokrasopimus irtisanottu 4/2017. Luopumista ei ole huomioitu luvuissa korvaavien tilojen puuttuessa.

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkastelu	<i>Strateginen linjaus: 2.2.6.</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.2, 2.2.8.</i>		
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkastelu tehdään ja esitetyt toimenpiteet toteutetaan.		Selvitetään Jäkärän ja Varissuon sekä ruotsinkielisten varhaiskasvatuksen tarpeet	Selvitetään Länsikeskuksen alueen, Skanssin ja saarten varhaiskasvatuksen tarpeet		Selvitetään Linnakaupungin varhaiskasvatuksen tarpeet	Selvitetään Itäharjun varhaiskasvatuksen tarpeet	
Tavoitteen kuvaus:							

Tavoite 2: Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen	<i>Strateginen linjaus: 2.2.2</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.1, 3.2.3</i>		
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Siirrytään perusopetuksen 4.-9.-luokilla uudenlaiseen oppimisympäristöön ja toteutetaan laaja opettajien koulutusohjelma		Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4. ja 7.-luokkalaisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-5. ja 7.-8.-luokkalaisilla		Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-luokkalaisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-luokkalaisilla	
Tavoitteen kuvaus: Luodaan malli henkilökohtaisten päätelaitteiden hankintaan kaikille oppilaille 4.-9.luokilla. Tuetaan oppimisympäristöjen kehittämistä projekteilla, opettajien koulutuksella ja vertaistuellla. Panostetaan myös varhaiskasvatuksen toimintaympäristön digitalisointiin.							

Tavoite 3: Toteutetaan ammatillisen koulutuksen reformi	<i>Strateginen linjaus: 2.2.8</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7., 2.2.1.</i>		
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Uudistetaan ammatillinen nuorten ja aikuisten koulutus reformin mukaisesti ottaen samalla huomioon alueen positiivinen rakennemuutos			Palvelualueiden yhdistäminen toteutunut ja yhdistettyjen tiimien toiminta		Uusien tutkintojen perusteiden mukaiset koulutukset tuoteistettu	Reformin uudistukset näkyvät keskeisissä laatumittareissa: keskeyttä-	Uudistusten toteutumisen itsearviointi toteutetaan ja toimintaa kehi-

			taa kehitetään			minen vähe- nee, tutkinto- jen ja tutkin- non osien suo- rittaminen lisääntyy	tetään tulosten pohjalta
<p>Tavoitteen kuvaus: Yhdistetään ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen palvelualueet 2018 alusta pois lukien Työväenopisto. Yhtenäistetään toimintaohjeet ja otetaan käyttöön, luodaan ja otetaan käyttöön joustavat oppimispolut ja mahdollistetaan yksilöllinen opintojen eteneminen, lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja kehitetään oppimisympäristöjä. Lisätään ammatillisen koulutuksen määrää haettavalla ulkoisella määrärahalla, suunnataan koulutusta kasvualoille, tarjotaan osatutkintoja ja nopean työllistymisen mahdollistavia opintopolkuja.</p>							

4.2 Strategiset tavoitteet, kh (kh)

Hyvinvointi ja aktiivisuus

Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointi	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava kaupunki Strateginen linjaus: 3.1.4			Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Arviointikriteerit:							
Nuorisotyöttömien osuus	13,6 %	13,0 %	11,5 %				
Työllisyysmäärärahan vaikuttavuus: Henkilöitä aktivointi- ja työkykypalveluiden piirissä	1574	1400	4000				
Kokonaisasiakasmäärä	2679	3300	7500				
Uusien asiakkaiden määrä	2713	2300	4500				
Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevien ohjausaktivointitoimiin	1164	1100	1300				
Aktivointiaste *	59 %	42 %	50 %				
Tavoitteen kuvaus: Nuorisotyöttömien osuuden vähentäminen ja kunnan maksuosuuden vähentäminen toimenpiteillä, jotka toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa huomioiden opiskelu ja toimintakyky.							
* Aktivoidut (asiakkuuden lopettamissyynä on: työllistetty, opiskeluun siirtynyt, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat, Koho-harjoittelussa olevat) jaettuna kokonaisasiakasmäärällä 3000							

Terveiden elämäntapojen edistäminen (liikkuva koulu)	Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen Strateginen linjaus: 2.1.1			Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.2, 2.3.1, 2.3.7			
	TOT 2016	TA 2017	TAE 2018	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Arviointikriteerit:							
Ylipainoisten lasten ja nuorten osuus: - 4 vuotiaat - 5 lk - 8 lk		Pohjaluku käyttöön	Osuus laskee Osuus laskee Osuus laskee				
Turkulaisten koululaisten fyysinen toimintakyky (Move). Vertailu kansalliseen viitearvoon: 5 lk tytöt ja pojat - 20 m viivajuoksu - vauhditon kolmiloikka - ylävartalon kohotus - Etunojapunnerrus	Ensimmäinen Move-mittaus toteutettu	Pohjaluku käyttöön	Tulos paranee Tulos paranee Tulos paranee Tulos paranee				

- Liikkuvuus			Tulos paranee				
- Heitto-kiinniottoyhdistelmä			Tulos paranee				
Tavoitteen kuvaus: Tavoitteena on turkulaisten perheiden kannustaminen terveiden elämäntapojen omaksumiseen. Toimenpitein lisätään lasten ja nuorten liikkumista ja aktiivisuutta sekä vähennetään ylipainoa. Turun Liikkuva koulu-projektia jatketaan lv 2017/2018.							

4.3 Strategiset hankkeet (kh)

Hanke	Projekti	Vaihe	Tavoite ja tulokset	Alku	Loppu	Strategia-kytkös
	Tulevaisuuden älykkäät oppimisympäristöt	P3 Projektin suunnittelun tarkentaminen (Toteutusvaihe)	Tavoitteena on vahvistaa oppimiseen sekä erilaisiin älykkäisiin fyysisiin ja virtuaalisiin oppimisympäristöihin liittyviä palveluja, tuotteita ja teknologioita kehittäviä ja tarjoavien yritysten (startup- ja pk-yritykset sekä veturiyritykset) liiketoimintamahdollisuuksia.	1.9.2017	31.12.2019	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä
Sito/Nuorisotakuu	Useita projekteja palvelualueilla	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Hankkeen tavoitteena on nuorisotakuun toteuttamisen tuki, seuranta ja koordinointi. Hanke kokoaa yhteen sivistystoimialan keskeiset nuorisotakuuprojektit ja tukee niiden tavoitteiden saavuttamista sekä edistää projektien välistä yhteistyötä.	1.1.2015	31.12.2019	2.2.7 Vuonna 2017 nuorisotakuu toteutuu laajan poikkihallinnollisen yhteistyön tuloksena.
Sito/Terveiden elämäntapojen edistäminen	Liikkuva koulu 2017	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Koulupäivän aikaisen aktiivisuuden edistäminen ja istumisen vähentäminen (aktiivinen ja toiminnallinen oppiminen, koulupäivän rakenne, liikkumaan aktivoiva harraste-toiminta aamu- ja iltapäivissä sekä lasten, nuorten, henkilökunnan ja huoltajien osallistaminen, liikkumaan aktivoivien olosuhteiden luominen)	1.8.2017	31.7.2018	2.1.1 Luodaan puitteet hyvinvoinnille laajalaisella yhteistyöllä
Sito/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Perusopetuksen päätelaiteprojekti	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö opetuksessa ja oppimisessa on luontevaa, kun päätelaitteet ovat aina saatavilla, kun niitä tarvitaan. Oppilaiden taito hyödyntää digitaalisia välineitä paranee merkittävästi. Kouluissa voidaan vähentää OPAS-työasemien määrää ja vapauttaa suurin osa perusopetuksen tietokonehuoneista muuhun käyttöön. Digitaalisten oppimateriaalien hyödyntäminen mahdollistuu.	31.8.2016	31.7.2020	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä

5.1 Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Ohjelman alatavoite	Kaupungin tavoite 2018	Toimialan TAE 2018	Toimialan TA 2018
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia	Työssä jaksamista tukeva työnantajapolitiikka	Sairauspoissaolot alle suurten kaupunkien keskiarvon Työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden määrä laskenut	Sairauspoissaolot alle 3,6 % Työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden määrä jää alle 16.	
Aktiivinen osaamisen ennakointi	Strategisesti ohjattujen kehityskeskusteluiden käynnistäminen Täydennyskoulutuksen riittävyys ja oikeellisuus	Osaamisesta on keskusteltu vuosittain: Keskitettyyn järjestelmään rekisteröidyt kehityskeskustelut Koulutus on tarvetta vastaavaa ja suunnitelmallista: Rekisteröityjen koulutuspäivien määrä vähintään 3/ työntekijä	Keskitettyyn järjestelmään rekisteröidyt kehityskeskustelut 80 % Rekisteröityjen koulutuspäivien määrä on vähintään 3/ työntekijä	
Turku on vetovoimainen työnantaja	Taloudellisesti vastuullinen palveluiden tuottaminen	Työvoiman käyttö pysyy ennallaan tai laskee edellisestä vuodesta: HTV (ilman työllistettyjä ja harjoittelijoita) Turun vetovoimaisuus työnantajana näkyy työvoiman saatavuudessa: Hakemuksia / työpaikka (Kuntarekry)	Työvoiman käyttö pysyy suunniteltuna: HTV 3696 Hakemuksia yli 17 /työpaikka	

6.1 Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Volyymi									
Lukiokoulutuksen koulutuspaikat	4007	3828,6	3836,7	3818					
Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikat	5711,8	5802,9	5865,4	5900					
Työväenopistojen toteuttama opetus h/vuosi	24 866	23 703	23 829	23 000					
Laatu ja vaikuttavuus									
Ammatillisen koulutuksen läpäisy	73,8 %	71,9 %	70,6 %	70 %					
Ammatillisen koulutuksen keskeyttäminen (negatiivinen)	..	..	..	4,9 %					
Tyytyväisyys päivähoitoon	..	3,87	3,96	3,96					
Tyytyväisyys peruskouluun	..	3,94	4,01	4,09					
Tyytyväisyys lukiokoulutukseen	..	3,99	4,10	4,14					
Tyytyväisyys ammatilliseen nuorten koulutukseen	..	3,81	3,96	3,97					
Tyytyväisyys aikuisten ammatilliseen koulutukseen	..	3,80	3,90	3,82					
Tyytyväisyys työväenopistot		3,98	4,05	3,97					
Saatavuus ja peittävyys									
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevat* (vuoden lopussa, määrä/%)	9398/80,3	9413/78,7	9776/81	9906/82,2					
Koulukuljetusten piirissä olevat peruskoululaiset 20.9. (määrä/%)	2631/20,3	2568/19,8	2461/18,8	2237/17,1					
Tuottavuus ja taloudellisuus									
Eri palvelumuotojen kustannukset kuudessa suurimman kaupungissa (kallein=1/6)									
kunnallinen päiväkotihoido	2/6	2/6	yli keskitason	keskitasolla					
perusopetus	2/6	2/6	yli keskitason	keskitasolla					
lukiokoulutus	5/6	4/6	alle keskitasolla	keskitasolla					

---

			son						
ammattillinen koulutus (käyttökustannukset sis. poistot suhteessa saatuun valtiosuuteen, %	100,1	99,9	101,1						

*Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa päivähoidossa.

7.1 Muu kaupunkitasoinen ohjaus (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
KuntaKesu	
